

Toki Pona

Toki Pona to język zawierający około 130 słów, opracowany przez lingwistkę Sonję Lang.

Alfabet Toki Pona:
a e i j k l m n o p s t u w

Podstawowe zdania

Partykuła > oddziela podmiot od orzeczenia.

𐀀 > 𐀁 - Kot je.

𐀂 > 𐀃 - Ludzie śpią.

Nie ma czasownika "być". Część po > może być również rzeczownikiem lub przymiotnikiem.

𐀄 > 𐀁 - Owoce są jedzeniem.

𐀅 > 𐀃 - Woda jest dobra.

Partykuła > jest zawsze pomijana, gdy podmiot to samo 𐀆 lub 𐀇.

𐀆 𐀁 - Jem.

𐀇 𐀃 - Jesteś dobry.

Dwuznaczność

Słowa w Toki Pona są mniej konkretne niż w j. polskim, więc dosłowne tłumaczenie jest trudne.

𐀆 𐀁 - Jem, jadłem, lub zjem.

Wiele słów ma różne lub szerokie znaczenia.

𐀀 - Kot, pies, lub dowolny ssak lądowy.

𐀄 - Dowolny owoc lub warzywo.

Większość słów może być rzeczownikiem, czasownikiem lub przymiotnikiem.

𐀅 - Woda, mokry lub myć.

𐀃 - Dobro, dobry lub naprawiać.

Rzeczowniki nie mają podanej liczby.

𐀂 - Ryba, ryby.

𐀆 - Ja, my, nas.

Dopełnienia bliższe

Partykuła >> wskazuje dopełnienie bliższe. Stoi po orzeczeniu.

𐀀 > 𐀁 >> 𐀅 - Zwierzę pije wodę.

𐀆 >> 𐀃 - Myję ręce.

𐀇 >> 𐀃 - Powiększasz to.

Modyfikatory

Słowa mogą być modyfikowane dodając po nich inne słowa.

𐀄 𐀆 - Mój dom.

𐀄 𐀃 - Dobre uczucie.

Aby zanegować słowo, postaw po nim 𐀂.

𐀆 𐀂 𐀃 - Nie śpię.

𐀂 𐀂 > 𐀃 - Nikt nie odpowiedział.

Każdy kolejny modyfikator działa na pierwsze słowo.

𐀄 𐀆 𐀂 𐀂 - Dwie listy roślin.

𐀄 𐀂 𐀂 - Czarne i niebieskie pudełko.

Możesz wstawić 𐀄 pomiędzy słowa, aby to zmienić.

𐀄 𐀄 𐀆 𐀂 𐀂 - Lista dwóch roślin.

𐀄 𐀂 𐀂 𐀂 - Ciemnoniebieskie pudełko.

Przymyki

Słowa 𐀁, 𐀃, 𐀅, 𐀇, oraz 𐀂 rozpoczynają frazę przymikową.

𐀆 𐀁 𐀁 𐀁 - Jem sztucami.

𐀀 > 𐀃 𐀄 - Szczur jest na korytarzu.

𐀇 𐀅 𐀅 𐀅 - Śpiewasz jak ptaki!

𐀆 𐀂 𐀇 𐀁 - Wróciłem z pracy.

𐀃 > 𐀃 >> 𐀄 𐀇 𐀇 - Powiedzieli to do ciebie.

Pytania

Są trzy sposoby na formułowanie pytań. Jeżeli oczekujesz odpowiedzi tak lub nie, użyj formy "czasownik 𐀂 czasownik".

𐀃 > 𐀇 𐀂 𐀇 - Czy ona gra?

Zwykle uzyskasz wtedy jedną z trzech odpowiedzi:

𐀇 - Tak: [ona] gra.

𐀇 𐀂 - Nie: [ona] nie gra.

𐀂 - Nie: [ona] nie [gra].

Możesz też zakończyć zdanie słowami 𐀇 ?

𐀇 𐀇 𐀇 ? - Czy rozniecasz ogień?

𐀀 𐀇 > 𐀃 𐀄 𐀇 ? - Czy uroczy kot jest w pudełku?

Zamień szukane informacje słowem 𐀇, żeby zbudować pytania otwarte.

𐀂 ? > 𐀇 >> 𐀁 𐀅 - Kto przynosi napoje?

𐀇 𐀇 >> ? - Co budujesz?

Spójniki

Użyj + do łączenia podmiotów.

𐌹 + 𐌲 > 𐌹𐌲𐌳 - Ja i ty dużo się bawimy.

Powtórz > dla wielu orzeczeń.

𐌿𐌶 > 𐌶 > 𐌿𐌶 - To zwierzę jest małe i urocze.

Powtórz >> dla wielu podmiotów.

𐌿 > 𐌶 >> 𐌶 >> 𐌶 - Ona widzi ptaki i ryby.

Podobnie jest dla fraz przyimkowych.

𐌹 𐌶 >> 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 - Wybudowałem dom używając patyków i kamieni.

Możesz użyć 𐌶 jako "lub".

𐌹 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 - Pójdziemy do sklepu albo do parku.

𐌶 𐌶 𐌶 > 𐌶 - To jest albo owad albo jaszczurka.

Wtrącenia

Wtrącenia są częste. Użyj 𐌶 aby zwrócić na coś uwagę.

𐌶 - Dobrze! Wspaniale! Dzięki!

𐌶 - Cześć! Hej!

𐌶 𐌶 - Prawda!

Wyrazy

zapożyczone

W Toki Ponie zapożyczenia to *przymiotniki*, nie rzeczowniki. Są oznaczane ramką. Czytana jest

tylko pierwsza głoska każdego słowa.

𐌹 (𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶) - Osoba o imieniu Sonja.

𐌶 (𐌶 𐌶 𐌶 𐌶) - Język "Tosi" (Deutsch), czyli niemiecki.

𐌶 (𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶) > 𐌶 - Kraj Mewika (USA) jest duży.

Zapożyczenia powinny przestrzegać zasad dla sylab:

- Mają dokładnie jedną samogłoskę.
- Mogą kończyć się na *n*.
- Piersza sylaba w słowie może zaczynać się samogłoską.
- Pozostałe muszą zaczynać się spółgłoską.
- Połączenia *wu*, *wo*, *ji*, *ti*, *nm* oraz *nn* są unikane.

Słowo 𐌶

Możesz użyć 𐌶 przed czasownikiem by uczynić z niego polecenie.

𐌶 𐌶 - Słuchaj!

𐌶 𐌶 - Pij, proszę.

Możesz użyć 𐌶 po podmiocie, aby się do niego zwrócić.

𐌹 (𐌶 𐌶 𐌶 𐌶) 𐌶 - Pape!

Możesz użyć 𐌶 pomiędzy podmiotem i orzeczeniem aby sformułować pragnienie.

𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 - Obyś był szczęśliwy.

𐌹 𐌶 𐌶 - Powiniennem pracować.

Pierwsze i drugie użycie można połączyć.

𐌿 (𐌶 𐌶 𐌶) 𐌶 𐌶 - Jedz, Ton.

Przedczasowniki

Przedczasowniki stawia się przed czasownikami.

𐌹 𐌶 𐌶 - Umiem pisać.

𐌶 𐌶 > 𐌶 𐌶 𐌶 - Mały ptak chce stać się wielkim.

𐌶, 𐌶, 𐌶, 𐌶, 𐌶, 𐌶, i 𐌶 mogą być przedczasownikami.

Kontekst

Słowo 𐌶 dodaje kontekst do zdania. "a 𐌶 b" znaczy: w kontekście *a*, *b*. Może to oznaczać czas, przyczynę, itp.

𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 - Kiedy jesteś przy mnie, czuję się dobrze.

Słowo 𐌶 często używa się, aby przenieść frazę przyimkową na początek zdania.

𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 - Tak jak ja, dużo wiesz.

𐌶 ? 𐌶 𐌶 - Dlaczego jesteś ciepły?

𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 - Śpię w nocy.

Liczby

Umieść liczby koło siebie, aby je zsumować.

1 to 1, 𐌶 to 2, 𐌶 to 5, 𐌶 to 20, 𐌶 to 100, 𐌶 𐌶 to 4, a 𐌶 𐌶 1 to 8.

Słowo 𐌶 może oznaczać liczby porządkowe.

𐌶 𐌶 1 > 𐌶 - Pierwsza książka jest dobra.

𐌶 𐌶 𐌶 𐌶 1 - 23-cia ulica.

a 𐤀	o, ha, hmm	kalama 𐤌	dźwięk, brzmieć, hałasować	lete 𐤋	chłodny, zimny, surowy
akesi 𐤀𐤍	gad, płaz	kama 𐤌	przychodzić, nadciągać, przyszłość, stawać się	li 𐤋	stoi przed orzeczeniem
ala 𐤀𐤋	nie, brak, nic, zero	kasi 𐤌	roślina, roślinność, trawa, liść	lili 𐤋	mały, młody, niewiele
alasa 𐤀𐤋𐤍	polować, starać się, próbować	ken 𐤌	móc, być w stanie, możliwy	linja 𐤋	długa i giętka rzecz, sznurek, kabel, włosy
ale (ali) 𐤀	wszystko, każde, 100	kepeken 𐤌	używać, używając	lipu 𐤋	płaski obiekt, papier, karta, dokument
anpa 𐤀𐤎	poniżej, skromny, podrzędny	*kijete-santakalu 𐤌	szop	loje 𐤋	czerwony
ante 𐤀𐤎	różny, inny, zmieniony	kili 𐤌	owoc, warzywo	lon 𐤋	znajdujący się na, obecny w, prawda
anu 𐤀𐤎	łączy frazy "lub"	kin 𐤌	też, również	luka 𐤋	ręka, dłoń, pięć
awen 𐤀𐤎	trwały, trzymany, chroniony, kontynuować	*kipisi 𐤌	ciąć, dzielić, część, podział	lukin 𐤋	widzieć, przypatrywać się
e 𐤀	stoi przed dopełnieniem	kiwen 𐤌	twardy obiekt, metal, kamień	lupa 𐤋	drzwi, dziura
en 𐤀	łączy kilka podmiotów	ko 𐤌	klej, maź, pasta, proch	ma 𐤌	ziemia, gleba, dwór
*epiku 𐤀𐤎	epicki, fajny, niesamowity	kon 𐤌	powietrze, gaz, niewidzialna substancja	mama 𐤌	rodzic, twórca, opiekun
esun 𐤀𐤎	sklep, handlować	ku 𐤌	używać oficjalnego <i>Słownika Toki Pony</i>	mani 𐤌	pieniądze, gotówka, waluta
ijo 𐤀	rzecz, obiekt, zjawisko	kule 𐤌	kolor, kolorowy	meli 𐤌	kobieta, samica
ike 𐤀	zły, negatywny	kulupu 𐤌	społeczność, grupa, naród	*meso 𐤌	środek, średni, ani jedno ani drugie
ilo 𐤀	narzędzie, urządzenie, przyrząd	kute 𐤌	ucho, słyszeć	mi 𐤌	zaimek pierwszoosobowy
insa 𐤀	środek, wnętrze, zawartość, organ, brzuch	la 𐤌	łączy zdania złożone	mije 𐤌	męczyzna, samiec
jaki 𐤀	obrzydliwy, brudny, toksyczny	lape 𐤌	spać, odpoczywać	*misikeke 𐤌	lek, medyczny
jan 𐤀	osoba, człowiek	laso 𐤌	niebieski, zielony	moku 𐤌	jeść, pić, jedzenie
*jasima 𐤀	lustro, odbicie, odwrotny	*lanpan 𐤌	zabrać, złapać, odebrać	moli 𐤌	martwy, umierający
jelo 𐤀	żółty	lawa 𐤌	głowa, umysł, władca, kierować	monsi 𐤌	tył, plecy, za
jo 𐤀	posiadać, nosić, zawierać, trzymać	leko 𐤌	kwadrat, blok	monsuta 𐤌	obawa, potwór, straszny
kala 𐤀	zwierzę żyjące w wodzie	len 𐤌	tkanina, okrycie, osłona, prywatność	mu 𐤌	odgłos wydawany przez żywą istotę

mun ☽	obiekt na nocnym niebie	pana ☿	dawać, wysłać	*su ☒	używać oficjalnych książek obrazkowych
musi ☹	zabawa, rekreacyjny, śmieszny	pi ⌞	oddziela grupy modyfikatorów	suli ∇	duży, ciężki, ważny
mute	wiele, dużo, bardzo, ilość	pilin ♥	czuć, serce, uczucie	suno ☼	źródło światła, słońce
n ɿ	wskazuje myślenie	pimeja ⬛	czarny, ciemny	supa ⚡	pozioma powierzchnia
namako ʒ	przyprawa, coś dodatkowego	pini I	ukończony, przeszły, koniec	suwi ˆˆ	słodki, uroczy
nanpa #	n-ty, liczba	pipi 𐌆	robak, owad	tan ↶	z, ponieważ, bo
nas ⑥	dziwny, nietypowy, szalony	poka ⌞	biodro, bok, w pobliżu	tas ɿ	ale, jednak, tylko
nasin †	droga, ścieżka, doktryna, zwyczaj, metoda	poki ⌞	pojemnik, torba, pudełko, miska, kubek	taw ⬆	iść do, ruchomy
nena ∩	wybój, wzgórze, nos	pona ☾	dobry, przydatny, prosty, pozytywny	telo ≈	ciecz, woda
ni ↓	to	pu ☒	używać oficjalnego <i>Podręcznika Toki Pony</i>	tenpo ⌚	czas, chwila
nimi ☐	słowo, imię, nazwa	sama =	podobny, jak	toki Ȧ	mówić, język
noka ⌞	noga, stopa, dolna część	seli ʌ	ogień, źródło ciepła	tomo ☰	pokój, budynek
o ɔ	oznacza komendę lub zwrot do kogoś	selo 𐌆	zewnątrza warstwa, skóra	tonsi ♀	osoba niebinarna
*oko 𐌆	oko, przyrząd do widzenia	seme ?	co? które?	tu	dwa
olin 𐌆	kochać, szanować	sewi 𐌆	przestrzeń nad, niebiański, święty	unpa 𐌆	seks, kopulować
ona 𐌆	zaimek trzecioosobowy	sijelo 𐌆	ciało, stan fizyczny	uta 𐌆	usta, wargi
open 𐌆	rozpocząć, zacząć, otwarcie	sike ⑥	okrągły obiekt, okres	utala ✕	walka, wyzwanie
pakala ☒	zniszczony, popsuć, błąd	sin ɿ	nowy, świeży	walo ⚡	biały, jasny, blady
pali 𐌆	stworzyć, pracować nad	sina 6	zaimek drugoosobowy	wan 1	jeden
palisa 0	długi twardy obiekt, kij, patyk	sinpin 𐌆	twarz, przód, ściana	waso 𐌆	ptak
pan 𐌆	ziarno, makaron, chleb, ryż	sitelen ☒	obraz, pismo, symbol	wawa 𐌆	silny, moc, ważny
		*soko ☹	grzyb	weka ✕	nieobecny, daleko
		sona 𐌆	wiedzieć, wiedza	wile 𐌆	musieć, chcieć, potrzebować
		soweli 𐌆	ssak ziemny		

Definicje zostały skrócone do jednej strony. Dla dokładniejszych definicji, użyj [lipu Linku](#).

*Te słowa są rzadkie i powinny być unikane przez początkujących.